● Parkeergarage aan de Bossche Hekellaan biedt vanaf eind juli plaats aan 1040 auto's;

● Een 'wokkel' vormt de brede in- en uitgang van de parkeergarage. Aan het plafond boven de poortjes een verwijzing naar de stadsmuur die hier ooit stond. foto's Sandra Peerenboom

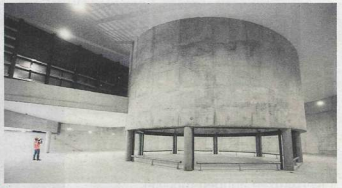

● De 'wokkel' die boven de parkeergarage is te zien bij de entree, is ook zichtbaar in de garage die reikt tot drie verdiepingen onder de grond.

Parkeergarage vol comfort

De parkeergarage St.-Jan aan de Bossche Hekellaan is eind juli klaar. Verslag van een rondleiding.

door **Marc Brink**

Buiten stofzuigen. Twee mannen zijn er deze ochtend druk mee bezig. Het hoort bij de laatste werkzaamheden aan de nieuwe parkeergarage St.-Jan aan de Bossche Hekellaan. Het werk heeft jarenlang veel stof doen opwaaien. En nu mag niks in de weg liggen voor een afdeklaag bij de in- en uitgang van het gebouw. Eind juli is de opening gepland van de parkeergarage met ruim duizend parkeerplaatsen.

De verloederde fontein met kunstwerk 'Herfstbladeren' heeft allang plaats gemaakt voor een tweebaans toerit die vanwege de draaivorm wokkel wordt genoemd. Links en rechts prijken twee natuurstenen kikkers die ooit de oude Wilhelminabrug sierden. Twee klikkers staan een eindverderop in de Casinotuin.

Een van de koppels markeerde jarenlang de ingang naar het toenmalige parkeerterrein Vonk en Vlam. Dat stond bekend als inbraakparadijs totdat er bewakingscamera's kwamen. In de parkeergarage zijn zo'n negentig camera's gepland. Via monitoren in een meldcentrale houden medewerkers van stadstoezicht 24 uur per dag de boel in de gaten. Verder gaat een medewerker zestien uur per dag in en rond de garage surveilleren.

De toegang is op de plaats waar ooit een stadsmuur stond. Aan het plafond boven de poortjes verwijzen bakstenen naar de precieze locatie. „Er is steeds uitgegaan van een maximaal comfort voor de bezoeker in de garage. Daarom zijn de parkeervakken extra groot", zegt Raoul Beckers, projectleider van de gemeente. De ruimte lijkt comfortabel genoeg. Per auto (in totaal 1040) ongeveer tweeënhalve meter breed en vijf meter lang. Er zijn zes oplaadpalen voor elektrische auto's. Op korte termijn is verdubbeling mogelijk.

Gevreesde dikke betonnen pilaren, vaak obstakels, zijn er nauwelijks. Er is vooral gekozen voor smalle x-vormige 'stenen'. „Zo smal mogelijk zodat kwaadwillenden zich er niet achter kunnen verschuilen", zegt Beckers. Op elke etage schuilen brede helverlichte wandelgangen achter brandwerend glas. Aan de wanden hangen binnenkort foto's, bewerkt door de Eindhovense fotograaf / kunstenares Kim Heesakkers.

Bij de in- en uitgang heb je bovenmooi uitzicht. Er zijn niet voor niets grote houten banken neergezet. Nog mooier is het een paar honderd meter verderop waar de garage onder water schuilt. Een ongeveer vijftig meter lange brug leidt over het water naar de Casinotuin. De brug zweeft nu een meter boven het water. Maar de waterstand wordt met een gemaal verhoogd zodat het binnenkort is alsof je over het water loopt.

Bij de brug is al een betonnen sokkel geplaatst voor een bronzen neanderthaler waarvoor kunstenaar Tom L'Istelle geld inzamelt. Beckers: „Bij zijn voeten komt een vuurtje als speelse verwijzing naar het Vonk en Vlamterrein."

In de bouwketen van Heijmans hangen tekeningen waarop de naam Vonk en Vlam prijkt als naam. Maar de garage krijgt de naam St.-Jan. „Ik heb daar geen mening over", zegt Attila Turan, die als projectdirecteur van Heijmans bij het project is betrokken. Net als Beckers is hij enthousiast over de samenwerking met de gemeente, buurtbewoners en instanties die zijn vertegenwoordigd in een begeleidingsgroep. „We hebben vaker parkeergarages aangelegd maar niet zo speciaal als hier in Den Bosch."

bd.nl/denbosch
Voor meer foto's van parkeergarage

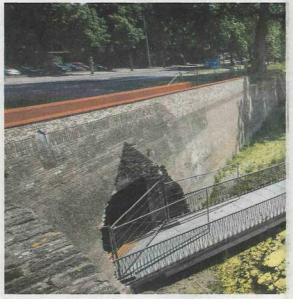

Bezoekers kunnen er 24 uur per dag terecht

● Naast het parkeergedeelte leiden wandelgangen achter brandwerend glas naar de uitgang. Aan de wanden komen foto's te hangen.

● X-vormige pilaren naast parkeerautomaten. Aan het plafond hangt een bol-camera.

● Aan de rand van de Casinotuin is een meldcentrale ingericht. Er wordt onder meer toezicht gehouden op de parkeergarage St.-Jan.

● Boven de stadsgracht is een wandelbrug aangelegd die dwars door de oude stadsmuur leidt naar de Casinotuin.

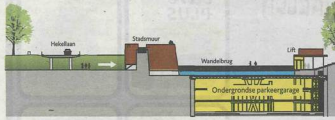

Ook buurtbewoners vinden garage prachtig

6 Vragen over parkeergarage St.-Jan

Aan de Bossche Hekellaan begon bouwbedrijf Heijmans in het voorjaar van 2013 met de bouw van parkeergarage St.-Jan. De opening nadert. Tijd voor een terugblik.

1. De parkeergarage St.-Jan in Den Bosch is bijna klaar. Maar vanaf de buitenkant is er bijna niks van te zien. Wat maakt de parkeergarage zo bijzonder?

Bijzonder is dat de parkeergarage grotendeels schuilgaat onder een stadsgracht die er ooit lag. De tennishanen zijn een paar honderd meter opgeschoven. Het hertenkamp is opgeheven (er keert een dierenweide terug). Verder is de Casinotuin opnieuw ingericht en is een veertiende-eeuwse stadsmuur blootgelegd. Bezoekers kunnen dóór de middeleeuwse stadsmuur wandelen naar de parkeergarage, die onder de grond ligt.

2. Wat heeft het gekost?

Voor de bouw van de garage en de omgeving heeft de gemeente 59,4 miljoen euro uitgetrokken. Alleen de parkeergarage mocht ruim 43 miljoen kosten. Heijmans mocht het karwei klaren.

3. Waarom is de parkeergarage gebouwd? Er zijn toch transferia aan de rand van de stad?

De garage past bij het beleid van de gemeente om het centrum verder autoluw te maken. Ondernemersvereniging Hartje 's-Hertogenbosch drong ook aan op de bouw van de garage voor de bereikbaarheid van het centrum.

4. Op welke kritiek stuitte het plan?

In 2012 en eerder haalden de oppositiepartijen alles uit de kast om de parkeergarage tegen te houden. Volgens Paul Kagie (destijds van fractie 'Leefbaar') zou de parkeergarage bij lange na niet rendabel te maken zijn. Dat vreesde hij vooral als het theater de Parade zou verlaten.

5. Bouwbedrijf Heijmans is enthousiast over de samenwerking met buurtbewoners in een begeleidingsgroep. Is de waardering wederzijds?

Ingeborg Fick, lid van de begeleidingsgroep, is enthousiast. „Natuurlijk was het overlast. Maar er is heel goed naar ons geluisterd waardoor overlast werd beperkt. We kregen laarst een rondleiding in de garage. Het is prachtig."

6. Wat kost het parkeren?

Uurtarief is 2,20 euro. Het avondtarief (18.00 tot 02.00 uur) is 3 euro maximaal. Een dagkaart (24 uur) kost 20 euro.

@Redactie

Brieven van maximaal 200 woorden aan redactie Brabants Dagblad, Postbus 235, 5201 HB Den Bosch, of stadsredactie@bd.nl

Ambtenaar als God

Bij de opening van de Paleisbrug maakt hoofd stadsontwikkeling bekend dat het Belgische bedrijf Kinepolis een bioscoop gaat bouwen in het Paleiskwartier. Voor heel B en W, ook de verantwoordelijke wethouder, was deze mededeling een verrassing. Ze wisten van niets.
Het geeft de machtsverhoudingen binnen de gemeente weer en bewijst dat de heer Van der Made zijn eigen koers vaart en zich niets gelegen laat liggen aan B en W, en daardoor ook niet aan de gemeenteraad en de inwoners. Hij waant zich God en maakt duidelijk maling te hebben aan ons. Hij wil hier zelfs niet wonen.
En ik heb sterk de indruk dat hij gesteund wordt door onze burgemeester die dezelfde instelling heeft.

Klaas den Ouden
Den Bosch

Ambtenaren de baas

Vorig jaar verscheen een rapport van de lokale Bossche rekenkamer over voorlichting door ambtenaren aan B en W en aan leden van de gemeenteraad. De conclusie was vernietigend: de ambtenaren zijn de baas in Den Bosch.
Onlangs hebben ze het gepresenteerd op eigen houtje te onderhandelen met twee investeerders voor een bioscoop. De wethouders waren slecht, maar waarschijnlijk helemaal niet op de hoogte. Of ook de burgemeester niet op de hoogte was, is onbekend. Wel is bekend dat Den Bosch hem niet meer interesseert.
Deze ambtenaren trekken zich niets aan van wethouders en raad. Een burgemeester zou moeten ingrijpen. Maar de onze is uitsluitend bezig met zijn eigen zaken: nog meer verdienen in de Eerste Kamer en daardoor geen tijd meer besteden aan onze stad. Dus hij vindt ieder voorstel van de ambtenaren kritiekloos goed. Waarom je druk maken die laatste jaren? Waarom je druk maken over een ambtenaar van de afdeling stadsontwikkeling die zijn wethouder passeert met een bioscoop? Deze hooghartige instelling maakt onze stad kapot en heeft voor een verstikkend klimaat gezorgd voor inwoners. Openlijk en vrij meedenken met je stad is hier niet aan de orde. Onbegrijpelijk dat onze vertegenwoordigers in de gemeenteraad niets doen.

Esther Venrooy
Den Bosch

Kanaalpark prachtig

Sinds kort hebben we er in de omgeving van 's-Hertogenbosch een prachtig natuurgebied bij.
Het Máximakanaal ligt als een langgerekt lint in het landschap. Natuurlijk heeft er veel natuur voor moeten wijken, maar wat nu teruggebracht is, is werkelijk fenomenaal. Het Kanaalpark van Den Dungen tot Empel wordt één lange strook natuur van circa 9 kilometer.
Sinds enkele weken is het Kanaalpark open en je ziet nu dagelijks de natuur meer bezet nemen van deze streek. Ook de toegankelijkheid is uitstekend: veel ingangen en een prachtig halfverhard pad met mogelijkheden tot wandelen via bruggetjes. Als de zeer veel aangeplante bomen en struiken voldoende gegroeid zijn, zal je zien dat het aantal vogels en dieren sterk zal toenemen.
Ik kan niet anders zeggen dan 'chapeau' voor de bedenkers en uitvoerders. (Soms kan er echt wel iets goed gaan in 's-Hertogenbosch.)

Bert Verbruggen
Den Bosch

EEN UNIEKE ERVARING BELEVEN?
GA MET KORTING NAAR MIRAZOZO LUMINARIUM OP HET STILTEFESTIVAL IN BREDA
€ 3,-
BESTEL EXCLUSIEF JE KAARTEN VIA OVERUIT.NL/TICKETS/NOORD-BRABANT
UITJES MET KORTING WWW.OVERUIT.NL
Foto: John Owens